

Def
Familie

ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DEPARTAMENTUL PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ

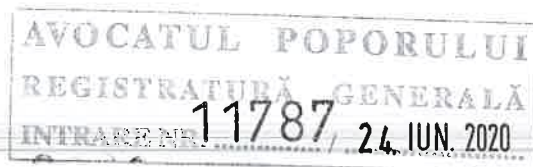
Nesecret

Nr. 1511746 / 16.06.2020

Ex. nr. 1/2

Către,

AVOCATUL POPORULUI
Doamnei Renate WEBER

Stimată doamnă avocat al poporului,

Referitor la adresa dumneavoastră nr. 7892/06.05.2020 înregistrată la Direcția Generală Management Urgențe Medicale cu nr. 1511746/22.05.2020 prin care ne comunicați punctul de vedere privind suspendarea încheierii căsătoriilor civile în perioada stării de urgență, în urma consultării Direcției Generale Juridice din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, vă comunicăm următoarele:

În contextul fenomenului de pandemie de magnitudinea celui cu care societatea internațională se confruntă actualmente, definit ca atare de către Organizația Mondială a Sănătății, la data de 11.03.2020,¹ autoritățile române au luat măsurile legislative și administrative necesare pentru prevenirea și combaterea infectării cu noul coronavirus.

Ca atare, avându-se în vedere starea de urgență instituită² pe teritoriul României, măsurile subsecvente adoptate au vizat, *inter alia*, **restricționarea libertății de circulație a persoanelor, precum și a libertății întrunirilor**, pentru a se limita pe cât posibil contactarea noului coronavirus.

Constituția României, republicată, reglementează dreptul la libertatea întrunirilor, statuându-se în art. 39 faptul că „[...] procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic [...]”.

Art. 53 - *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* din Constituția României, republicată, prevede, la alin.(2), că restrângerea drepturilor „poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică”, iar măsurile trebuie să fie proporționale cu situația care le-a determinat și să fie aplicate

¹ <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19--11-march-2020>, accesat la 03.04.2020, ora 11.00.

² Prin Decretul Președintelui României nr.195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, starea de urgență fiind prelungită prin Decretul Președintelui României nr. 240/2020.

„în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății” vizate.

Legea fundamentală prevede, totodată, dreptul la ocrotirea sănătății, art. 34 alin. (2) din aceasta stipulând că „statul este obligat să ia măsuri pentru asigurarea [...] sănătății publice”. Conform art. 3 - *Accesul echitabil la îngrijirile de sănătate din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei, Convenția privind drepturile omului și biomedicina*,³ „părțile iau, ținând seama de nevoile de sănătate și de resursele disponibile, **măsurile adecvate** în scopul de a asigura, în sfera jurisdicției lor, accesul echitabil la îngrijiri de sănătate de calitate adecvată”.

Deopotrivă, legea fundamentală prevede, la art. 48, alin. (1), că „familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți”, iar la alin. (2), faptul că, **„condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege”**, căsătoria religioasă putând „fi celebrată numai după căsătoria civilă.”

În completare, facem trimitere la prevederile Codului civil⁴ cuprinse în *art. 258 – Familia*, respectiv *art. 259 – Căsătoria*. Astfel, art.259 reglementează că prin căsătorie se înțelege „uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii”, că „bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie” și că așa-numita **celebrare religioasă** a căsătoriei „poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile”.

Având în vedere aceste prevederi, subliniem că dreptul la căsătorie cuprins de art. 12 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale⁵, respectiv de art. 9 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (CDFUE), la care Instituția Avocatul Poporului face referire, **este salvagardat în sistemul juridic român în sensul în care dreptul privat național cuprinde reglementări referitoare la încheierea legală a căsătoriei, în sens civil.**

Reiterăm că art.259 alin.(4) din Codul civil prevede că, **„condițiile de încheiere și cauzele de nulitate ale căsătoriei”** se stabilesc prin Codul civil.

Astfel, familia, ca „instituție umană”, astfel cum este referită în adresa Instituției Avocatului Poporului, **este fundamentată exclusiv pe reglementările cuprinse în Codul civil.**

Cu privire la modalitatea de „celebrare a căsătoriei”, învederăm faptul că **prevederile Codului civil nu condiționează sub nicio manieră valabilitatea încheierii căsătoriei de opțiunea de a celebra sau nu acest eveniment, respectiv de modul ori condițiile de desfășurare a acestei celebrări.**

³ Ratificată prin Legea nr.17/2001 privind ratificarea Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei, Convenția privind drepturile omului și biomedicina, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997, și a Protocolului adițional la Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei, referitor la interzicerea clonării fiintelor umane, semnat la Paris la 12 ianuarie 1998.

⁴ Legea nr. 287/2009;

⁵ Ratificată prin Legea nr. 30/1994 ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta convenție;

Acestea fiind spuse, se poate aprecia că măsurile stabilite de autorități în contextul combaterii pandemiei de coronavirus au fost subsumate obligației statului de **ocrotire a sănătății publice, fiind adoptate și implementate avându-se în vedere necesitatea asigurării unui just și proporțional echilibru între drepturile și libertățile fundamentale, în ansamblul lor.**

În acest context, facem trimitere inclusiv la art.35 din CDFUE, care conține dispoziții referitoare la protecția sănătății publice, statuând că „orice persoană are dreptul de acces la asistența medicală preventivă și de a beneficia de îngrijiri medicale în condițiile **stabilite de legislațiile și practicile naționale.**”

Ca atare, **raportat la nevoile sociale emergente, statele au deplină competență de a dispune asupra tuturor măsurilor, fie preventive, fie combative, pe care consideră că este necesar să le adopte în scopul apărării sănătății publice.**

În ceea ce privește critica adusă prevederilor Ordonanței militare nr. 2/21.03.2020 referitoare la permisiunea oficiării căsătoriilor religioase, atât timp cât nu este stipulat în mod expres despre lipsa permisiunii încheierii căsătoriilor civile, această critică este eronată din însuși argumentul adus, respectiv dispozițiile alin. (2) al art. 48 din Constituției României care condiționează celebrarea căsătoriei religioase de încheierea căsătoriei civile.

Prin prevederile Ordonanței militare nr. 2/21.03.2020 s-a respectat principiul ”a maiori ad minus”, (unde norma prevede sau permite mai mult, implicit permite și mai puțin), astfel că permisiunea celebrării căsătoriei religioase implică permisiunea încheierii, în prealabil, a căsătoriei civile.

În concluzie, nu considerăm nicidecum că este vorba despre o lacună a măsurilor dispuse, acestea fiind emise în deplină concordanță cu prevederile Constituției României și cu respectarea art. 12 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ci despre o interpretare greșită asupra posibilității încheierii căsătoriei civile în perioada stării de urgență.

Cu stimă,

**SECRETAR DE STAT
ȘEF AL DEPARTAMENTULUI PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ**

Dr. Raed ARAFAT

